

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LI

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

De pascha et dicitur si uois acceptoibus

Asspergamus de sanguine
librum nrm ut limina
domorum et fures ar-
caudemus cocineum
domui oratoris nre et ce-

tum in manu nra ut zara ligemus ut vac-
tam eufam in ualle occisam gnuere possim
Nas em instat ut ad passioz domini ueniam
quon et ex affectu inspicere et in effectu mi-
tari debemus uicta illud quod in exodo legi
inspice et fac sim exemplar quod tibi i monte
monstratum est xpc est tamqz liber exem-
plaris ad cuius exemplar totam uita nra
dicere et corrigere debemus Et si xpc se-
pius in septuaginta dicitur mons uacatione sum-
mitatis sue excellentissime pfectois max
tamen exaltatus in cruce mons dicitur rade
sublimitatis meriti sue sanctissime passiois
In hoc ergo monte xpo uidelicet crucifixo
monstratum est nobis exemplar diligenti
inspicendum et efficaciter imitandum Non
em sufficit xpiano xpno passum inspicere na
et hoc fecerunt iudei et gentiles sui crucifio-
ores si exigit etiam sim exemplar monstrati
operari et facere et hoc est quod indiatu au-
libet fidei in uerbis ppositis inspicere et fac et ce-
terat Quasi diceret inspicere exemplar domine
passiois ipam tibi per me mam copassione
viscerale incorperando et fac sim illud ex-
emplar ipm efficaciter imitando Et utrumqz
horum docet beatus petrus xpc inquitus p
nobis passus est ecce pnu quod est diligenti
cordis oculo inspicendum uobis relinquentis
exempla ut sequamini uestigia eius ecce
sim quod est efficaciter imitandum Quia p-
nu sciendum est qd si nos oia que xpc i mu-
do passus est uellemus euarare i numeru-
bilia utiqz essent pfectim cum tota uita xpi
in terris qamodo passio fieret Nimirum ai
etatis tota uita cuiuslibet xpiani si secundum

euangelium uiuat quem cetera atqz mar-
tium sit ut aug. dicit quanto magis hoc
indubitabile est de ipso dno xpo qui euan-
gondidit et in se ipso perfectissime adimple-
uit Exordiendo em a pordio natis sue
inspice qd paup natus fuit qui nec domalū
nec uestes habuit s in uili diuersorio natus
in presepi super feno exeguo ante bruta a-
nimalia reclinatus panis uilibus i uoluit
fuit Octauo die circumcisus fuit et ia sang-
ne suum pro nobis fundere cepit Denique per
seuicos herodis fugiens in egyptum deportat
et inde rediens per totam pueritiam et ado-
lescenciam suam pntibus subiectus et non
dubium in magna paupertate educatus
fuit Dehinc adueniente pte ostensionis sue
inspice qm pte magno frigoris baptizari
in aquis frigidis mergi uoluit et quomodo
ieiunio xl. dierum continuato maceratus
fuit et qntas tunc a drabolo teptaciones su-
stinnit Quamitas etiam i uicias et cotume-
lias a iudeis fcepe passus fuit nūc dicitur
ipm a demone obsessum nūc samaritanū
nūc uoratore et vni uoratore nūc de-
formacione natum nūc blasphemū tunc
ppli seductorem et alia multa blasphemates
dicebant in eum Et nichilomin ad facta i-
uiosa sepe acceptabant pcedere nūc no-
lentes eū lapidare nūc de iudis super calio
papatu inspice etiā cum qnto labore uix-
erit quia cotidie erat pdicans i templo et
in synagogis et de ciuitate in ciuitate de-
terat in terram ambulauit in oratōe se-
pe pernoctauit in firmos multos ciuuit
ob sessas a demone liberauit mortuos su-
stinnit multitudinem esurientem pauit
Et nichilomin in his omnibus nature legi-
bus subiectus fame siti frigori estiu uētis
ymbribus uigiliis ieiuniis ceterisqz i firmi-
tatis hois absqz tamen peccato expositus
fuit Pte quomodo tota uita sua in labori-
bus et passionibus fuit Et omnibus ta-

libus passionem de qua nunc tractandum est antecedentibus obmissis inspicere diligenter quid in hac sustinuit et precipue articulos et puncta passionis in quibus singulis christi aliqui notabiliter passus fuit. **Q**uia secundum est sciendum quod secundum Augustinum non solum quod boni christi in terris gessit sed et quod mali sustinuit totam disciplinam morum fuit unde passio domini in se completit omne perfectos homini in hac vita possibilem quoniam omnia operari perfectis que christi unquam in euangelio docuit ipse in semetipso in sua passione perfectissime adimpleuit. Itaque in cruce domini est finis legis et scripturae in passione eius summa omnis perfectio in morte ipsius est consummatio omnis sermonis unde apostolus dicebat non uidentur mihi aliquid scire inter uos nisi ihesum christum et hunc crucifixum. Nempe quia hic scire est omnia scire que spectant ad salutem. Nam si de paupertate uoluntaria agitur quod unquam pauperior christo iudeo pendente in cruce ubi nec habebat ubi caput suum redimeret. **Q**uia de obedientia et humilitate loquimur quis unquam se humiliavit in terram et exinanuit sicut christus qui factus est obediens usque ad mortem crucis tam uilia et magna obprobria sustinuit pro nobis. **Q**uia de castitate uirginali mentio fiat quis castior uo cuius maritus uirgo est cuius pro femina nescit. **Q**uia de caritate sermo fuerit quis unquam maiorem uel tantam caritatem habuit quod christus qui in passione sua posuit animam suam pro amicis suis et tam horrenda supplicia pati uoluit pro nobis cum tamen liberare potuisset solo nutu uoluntatis. Denique si de patientia agitur tota passio excellentissimam christi patientiam demonstrat. **Q**uia de contemptu mundi et abstractione rebus mundanalibus loquimur quis unquam elongauit et abstractus ab omnibus terrenis quod christus in cruce superas terras et super omnia cetera eleuatus et abstractus. **Q**uia de abstinentia et ieiunio

seu uicibus in edia mentio fiat christus nihil in passione sua nisi fel et acetum uel micerati uinum gustauit. **Q**uia de corporis castigacione agitur cuius unquam corpus in terram castigatum fuit spiritum corpus deo in cruce. **Q**uia de efficacitate orationis sermo fiat quis unquam efficacius oratione orauit qui eo uehementi attentione orationis guttas sanguinis sudauit. **Q**uia de elemosinarum largicione et alijs nunc operibus loquimur quis unquam maiorem elemosinam dedit quod ipse christus qui spiritum corpus suum in abum et sanguinem suum in potum nobis pauperibus in elemosinam perpetua dedit. Infirmos etiam uisitauit dum infirma discipulorum corda confortauit et egros multos curauit. Captuos multos in limbo redemit mortuos de sepulchris suscitauit. **Q**uia de dilectione imitacionum agitur in cruce pendens pro suis crucifixoribus orauit. **Q**uia de dimissione offensarum loquimur quis unquam liberalius dimisit debita debitoribus quod christus qui lacum non solum debita dimisit sed et paradysum sibi promisit. **Q**uia de similibus inducendo per singula opera superuiciorum que omnia in passione christi si bene aduertimus superuicant ad impleta inuenimus. In passione ergo domini reuelat exemplar perfectionis omnium uirtutum prout iam superius est tactum. Item in cruce elucet perfectum remedium et antidotum contra omne spiritalem morbum. Nam per hoc quod pati uoluit mortem exprobratissimam habemus remedium contra superbiam quod latro uilibus se associare uoluit remedium contra inuidiam. **Q**uia contra ipsum blasphemantes obtinuit remedium propter contra inuicem. **Q**uia in cruce discendi et diuis crucis affigi uoluit proebet remedium contra accidias que non solum amplecti proprie crucem. **Q**uia de eius uide uilitatem et paupertatem habemus remedium contra gulam. **Q**uia de uulnerum inflator et summi doloris afflictor habemus remedium

Contra luxuriam et hec sunt septem signa
 liberum vite signantia que xpc nobis i sua
 passione apuit et postea nobis vite aditum
 referant. **C**redita ergo que in passione xpi
 ad impleta uideamus similis et nos si pfecti
 imitatores xpi ee uolumus adimplere uel
 in fecto uel in desiderio uel i misterio debem?
Nam sicut sero dicit singula ea que circa do-
 minum in passione sua gesta sunt quous uideri
 et alii quecumq; fecerunt alia mente fecerunt
 nobis tamen cadentibus misera auferunt
 sacramenta. **S**icut etia caphas qui dixit
 oportet unum hominem mori pro populo uesta-
 uit quid diceret et tamen pphetauit. **S**imili-
 est de singulis gestis passionis dominice
 que nos inspicere debemus et secundum ex-
 emplum eorum facere. **S**um itaq; consummasse
 iste sermones omnes pductos de suo aduentu
 suo ubi se uenturum ad iudiciu i claritate
 p dicit consequens passurum se ostendit
 ut sacramentum crucis admixtum ee glo-
 rie eternitatis admoneret qd qui copatit
 crucifixo non timeat de iudicio conuicta ei
 sunt ut causa finalis et effectus gloria et
 nitatis et meriti passionis. **P**ost aduentu
 ergo marcebat subdit humilitatem passio-
 nis ut causam illius passionis em effectus
 uel causa finalis est gloria eternitatis unde
 apud xpc factus est obediens usq; ad mortem
 ppter quod deus exaltauit illum. **I**ncipit ge-
 nerationes de pascha et sua passione qua xpc
 ipe pascha nrm fuerit ymolandus. **E**t
 eadem die s; feria tertia in sero et ibidem
 s; in monte oliueti dixit discipulis suis. **B**a-
 tis quia post biduum i feria quinta adues-
 perat pascha fiet et agnus paschalis ymo-
 labitur. **E**t ego addo quod nescitis s; q; tunc
 erat filius hois i uirginis tradet ut cruci-
 ficatur et pascha fiat transeundo de hoc
 mundo. **P**er quo patet q; non fuit ex igno-
 rancia traditus s; ex sua presentia et uo-
 luntate. **B**ene autem dicit filius hois quia s;

uoluntate humana tentus et crucifixus est
 non s; diuinam in qua semp immortalis
 est. **E**t bene impersonaliter posuit tradet quia
 uno traditionis uerbo diuersas uoluntates
 exprimitur. **N**am deus p; tradidit filiu
 ppter caritatem et generis humani utilita-
 tem et contra iudas iudeis ppter auariciam
 et lucri sui cupiditatem. **I**tem sps sanctus
 ppter suam benignitatem et contra iudei p-
 latus ppter iridiam et malignitatem. **I**tem
 ipe filius seipm ut impleteret b;placitu
 diuinu et contra pylatus cruci ut satisfac-
 ceret peruersa uoluntati iudeoru. **I**te dra-
 bolus ppter timorem ne per xpi doctrinam
 et miracula euelleretur genus humanu
 de manu sua non aduertens quia magis
 erat per ipius mortem eripiend q; fuerat
 per doctrinam et miracula exceptum. **E**t
 opus tunc s; uoluntates diuersas ualde. **E**rgo
 p; et filius et sps sanctus non solu amade
 s; etiam glorificandi iudas aut et alii non
 solum detestandi s; etia condepnandi sunt qd
 qd p; et filius et sps sanctus bona hoc illi
 mala intentione fecerunt. **P**redicat autem
 discipulis se tradend p muniens eos ne pus
 q; audiant que uentura fuerant subito re-
 dentes tradidi ad crucem nrm obstupescat.
Et quia hoc nomen pascha in diuersis locis
 reperitur et diuersa per ipm significant.
Ideo ne in equiuoco erremus diuersas ei
 receptiones uideamus. **S**acendum ergo ad
 solutionem multarum contrarietatu q; pas-
 cha appellatur. **P**rimo tota septimana seu
 vii dies azimorum quibus iudei panes azi-
 mos hoc est sine fermento comedebant na-
 ra sine et zuma fermentum significat unde
 in actibus uolens post pascha pducere ei
 populo. **P**rimus autem et ultimus dies illius
 septimane magis sollempnes erant q; me-
 dii. **S**ecundo dicitur hanc ymolacionis agni se-
 uespera qua agnus ymolabatur que est
 initium pme diei azimorum qui sollemp-

no har

no

nior erat ut hic **F**atis quia post biduum
 pascha fiet. Unde cantat etiam **Q**uarta
 decima die advesperas pascha dicitur et
 in quinquadecima sollempnitatem celebrabi-
 tis. Dies autem precedens illas horas nec pas-
 cha dicebatur nec sollempnis erat. **T**ercio
 dicitur primus dies azimorum qui erat ce-
 leberimus scilicet ut luna primi mensis qui eg-
 sum est de egypto ut ibi. **A**ppropinquabat
 dies festus azimorum qui dicitur pascha.
Et ibi ante diem festum pasche. **Q**uarto
 dicitur festiuitas epule paschalis ut in pa-
 ralypon. **N**on fuit phasē simile huius in
 israhel. **Q**uinto dicitur agnus paschalis
 qui panibus comedebar ut ibi. **V**bi uis pa-
 remus tibi comedere pascha. **E**t ibi venit di-
 es azimorum in quo necesse erat occidi pascha.
Dextero panes azimi uel quatuor abus pa-
 schalis ut ibi. **N**on intuerunt pretorum
 ne contaminarentur scilicet manducaret pascha
 et panes azimorum seu paschales quia ad
 comedendum azima in diebus oportebat
 eos mundatos esse et ideo quolibet in die
 cum non poterant in pretorum intire. **S**ep-
 timo dicitur ipse xpi per agnum paschale sig-
 natus ut ibi pascha nomen immolatus est
 xpi ipse enim est uerum pascha nomen. **D**e pre-
 dictis pasche acceptioibus est iste uersus.
Sextiduas hora dies epule petis azima
 xpi. **C**onter tamen pascha uocatur dies
 in qua immolabatur agnus. **D**edunatur
 autem pascha pasche uel paschatis et dicitur
 pascha non a passione sed a transitu. **P**rima
 enim origo huius uocabili pasche ex hebreo
 habetur quia pascha dicitur quia phasē quod
 hebreo idem est quod transitus. **D**icebatur
 autem pascha iudeorum transitus prope diu-
 sed quia ea nocte qua immolatus est agnus
 angelus exterminator iudeus sanguine agni
 in foribus israhel pertransiuit non per-
 tuans eos et quia filii israhel fugientes

illa nocte de egyptaata seruitute mare ru-
 brum transierunt et deinde ad terram promissam
 se olim hereditatis et patris uenerunt et ideo
 festum istud bene pascha uocatur. **Q**uo tran-
 situ figuratus est etiam transitus xpi de
 hoc mundo ad patrem et transitus noster de ui-
 tibus ad uirtutes et de terrenis ad celestia. **E**t
 ideo similiter pascha xpianorum in facie dicitur
 transitus quia in eo dominus per mortem transiuit
 ex hoc mundo ad patrem et significat quod
 exemplo fideles xpi sequentes uel penitentias
 et martirium assumendo secundum illud transiunt
 per ignem et aquam uel mentis desiderio ad
 celestia anhelando secundum illud. **T**ransite ad me
 omnes qui concupiscitis me transiunt sunt
 pro xpi sanguine fuso ad patriam celestis pro-
 missam. **S**anguis enim xpi debet poni super
 utrumque postem scilicet super intellectum deuote reco-
 gitando et super affectum deuote per penitentias im-
 tando. **U**nde secundum augustinum. **S**ignus crucis a nobis
 repellit exterminatorem si tamen cor nostrum xpi
 habeat in habitatore. **C**uius sanguine illuuitis
 postibus nostris et cuius crucis signo signatis
 frontibus nostris a perditione huius seculi tanquam
 a captiuitate egyptiata liberamur et agnus
 saluberrimum transitum cum a dyabolo tran-
 simus ad xpi et ab isto instabili seculo ad
 eius fundatissimum regnum. **S**ecundum beatus
 quia pasche dies in azimis panibus est ce-
 lebrari preceptus et uno die agnus immolatus
 aduesperas septem ex ordine dies seque-
 azimorum iste semel pro nobis passus et
 de hoc mundo transiens per omne nobis huius
 seculi tempus quod septem diebus agitur
 in azimis sinceritatis et ueritatis precipit
 esse uiuendum et quia pascha perpetuum faciendo
 semper ex hoc mundo transiendum tantoque
 semper in se desideria seculi quia egypti eternitati
 la fugere et quia a mundana conuersatione sece-
 tam solitudine iter nos ammonet subire uir-
 tutum. **D**ost hoc dominus ipse redit cum discipulis

duodecim in bethaniam et mansit apud
lazarum ac sorores eius martham et maria
docens eos more saluo et confortans Et de
inde non uenit in iherosolimam ante fecerat
usqz ad diem cene et sic iudei locum habe
bant tractandi liberius de sua morte

Domine ihu xpe qui die tertia
ante tpe passionis et mortis tue
discipulis tuis pascha et transitum tuum
ex hoc mundo pdixisti da michi per omne
tpe uite mee in azimis sinceritatis et ve
ritatis uiuere neqz de hoc mundo transire
non pmittas anteqz per arduu pnie s; tor
des contritoz oris confessioz et opis satisfar
tioz pccata mea omnia deleas donans michi
satisfactissimū corporis et sanguis tui co
muniōz olei saci unctioz ac in omnibus
pfectaz consummatioz et me tandem felicit
consummatioz transire facias ad te dilec
tissimū dñm meū super omnia bndictum

Qua die et cur iudas uiderit dñm

Quia salis feria in sege
primapes sacerdotū qui
audierant ihm dixisse
non me uidebitis amo
uidentes eum abisse et
putantes ipm uelle ab eis fugere cogre
gati sunt cum senioribus ppli qui erant
iudices ordinari in atriu temple et que
rebant consilium ut eum dolo tenerent et
occiderent quia nullaz mortis causas nisi
eaz dolose confingerent. Verus quidem de
terminauerunt ipm interficere et delibe
rauerant de facto s; nūc querebant con
silium de faciendi modo et qualis posset
facere occulte et sine ppli seditione qui se
debuerant panem ad paschalem agnum
et sim ritum legis purificari ut esu agni
digni fierent contra uerum agnū magis
et potius se arman et hoc faciunt ex do
lo et consilio timentes ne eis aufferetur
ppli auxilio unde dicunt habito consilio

Non in die xco salis azimoru i. in sollemp
nitate paschali iminenti de primo supple
est capiendus ad occidendum quod non
dicebant ppter reuerentiaz festi s; ne tu
multus fieret in ppla ppter diuersa studia
ipius ppli s; diligentis xpm et odientis e
dentis et non credentis multa em ppe sollemp
nitate pascho uenerant in iherosolimam et quia
aliqui reputabant ihm esse xpm tme
bant si durante sollempnitate paschali
in eū manus mitterent ne pplb qui eum
diligebat illis insurgens in monte defen
deret et sic tpe manus eoz euaderet. Ti
mebant quidem plebem no uidentes scilicet
daluū s; impetum nec seditoz metuentes
s; ne de suis manibus tolleretur cauetes
Drope quod cosulebant morte suaz dif
ferri usqz post festum postea tamen mutue
runt istud consilium quia inueniunt oport
unitatem capiendi eum secreta per disci
pulum. Intende hic quia maiores pncipibz emm
et senioribus egressa est iniquitas i babil
lone. Sic et hodie maiores p ceteris contra
eū insurgunt et maiora scandala quam
ceteri faciunt unde Bern. Obone ihu totus
mundus uidetur contra te conuicasse et hu
m psecutione tua pmissi sunt qui uidentur
regere pplm dirigere pncipatum. Intrauit
aut sathanas in iudas i. i iude aiaz qui
sathanas est dicitur quia de hac uilla fuit
orandus. Intrauit inq non mpellens sed
pccatum inueniens ostiu nam oblitus
omniu que uiderat ad solaz auaricia diri
gebat mentium. Intrauit aut no solus
per essentiaz et essentialit in aiaz illabe
do quia sim aug. sic solus deus intrat i
aiaz qui creauit ea s; intrauit pmo per
effm suggestionis. bndictoz et traditioe
xpi suggerendo et post butellaz per
effectū plenioris possessionis eum sine serui
tuti subiugando. Ex quo patet q i omi